

Digitale Strategie 2026-2030

“Digitaal bedreven, open en innovatief”

Versie	Concept
Datum	Juni 2025

VOORWOORD

Onze woon- en leefomgeving kan niet bestaan zonder waterbeheer daarbinnen. Zonder peilbeheer van Zuiderzeeland loopt de 'badkuip Flevoland' vanzelf vol. In ons gebied is er voldoende goed water, wat we zo duurzaam mogelijk beheren. Ook voor de klimaatopgave waar wij voor staan. Water beweegt ons. We zijn gedreven om nu en in de toekomst het waterbeheer onder alle omstandigheden en opgaven adequaat uit te voeren.

De omstandigheden, de context waarbinnen we dat doen verandert voortdurend. Dit geldt zowel voor de fysieke context als de digitale. De digitale transformatie die gaande is biedt zowel nieuwe mogelijkheden als uitdagingen, die elkaar ook steeds sneller opvolgen. Het bepalen van de meest kansrijke innovaties en initiatieven is niet eenvoudig. In samenwerking met de waterschappen is de vaarkaart digitale transformatie door de Unie van Waterschappen daarom opgesteld als startpunt van het bepalen van de individuele koers.

Met deze landelijke vaarkaart voor digitale transformatie in de hand heeft Zuiderzeeland haar eigen digitale koers uit te zetten. Deze digitale koers verbindt de landelijke en technologische ontwikkelingen en doelstellingen en verdere ontwikkeling van Zuiderzeeland. Niet (alleen) omdat verdergaande digitalisering van ons werk een onvermijdbare ontwikkeling is. Het is ook geen doel op zichzelf. Vergaande digitalisering moet het hulpmiddel zijn om de grote opgaven als duurzaamheid, energieneutraliteit en biodiversiteit efficiënt en effectief in te bedden in ons dagelijks werk. Het is een hulpmiddel, omdat de virtuele digitale wereld niet uitsluitend de problemen van de fysieke wereld gaat oplossen.

Deze digitale strategie verkent de context en schetst de digitale horizon waar wij als Zuiderzeeland op aan willen koersen. Dit doen we in verbinding met onze omgeving en samen met andere waterschappen en overheden.

"Betrouwbaar, toekomstbestendig waterbeheer vraagt veel in een veranderend klimaat en een toenemend complexe wereldcontext. Ons waterschap wil op koers blijven bij opgaven als klimaataanpak, omgevingsgericht werken en duurzaamheid, waarbij we breed verkregen kennis en voortschrijvend inzicht goed gebruiken.

Met deze digitale strategie investeren we in een vakbekwame organisatie die daarvoor vergaand digitalisering inzet, die werkt vanuit een solide en veilige digitale basis en met een dienstverlenende, open en innovatieve houding."

Heemraad J. Ladders

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord.....	2
Inleiding	4
Context.....	5
Reflectie	5
Informatiestrategie 2020-2025	5
Omgevingscontext	5
Bestuurlijke omgeving	6
Technologische omgeving	7
Digitale Koers: bestendig en proactief	9
Strategie	10
Strategie voor realisatie.....	10
Opgaven datagedreven faciliteren	11
Open en transparant en digitaal aanwezig	11
Digitaal innovatief verbonden.....	11
Uitvoeringskader.....	13

INLEIDING

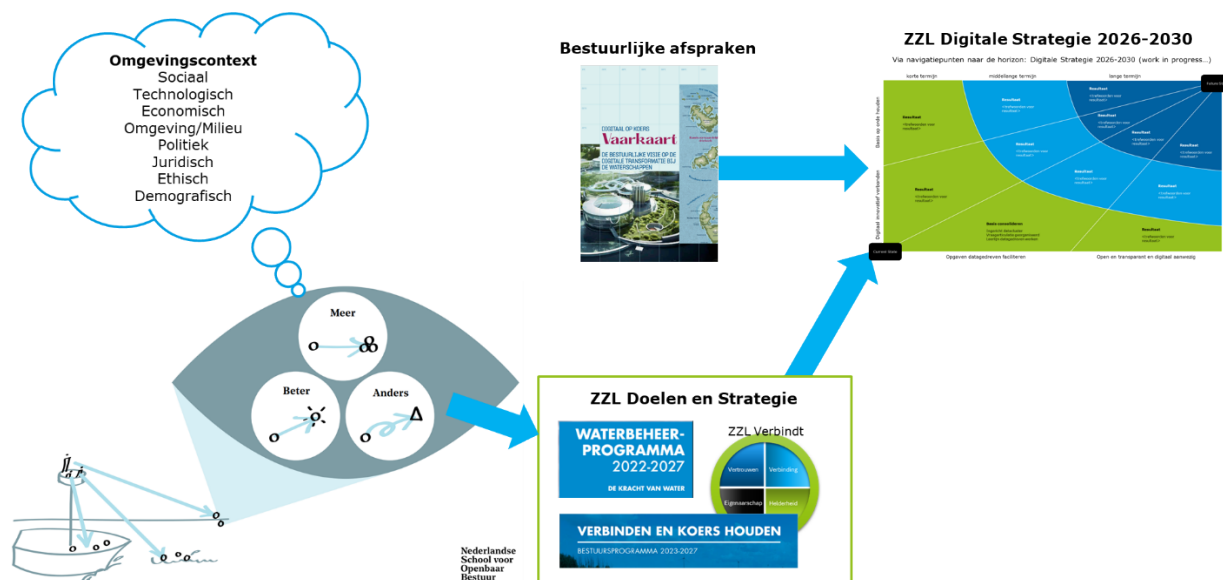
Digitale Transformatie is gaande en heeft impact:

- Staat naast opgaven als biodiversiteit, energiestrategie en omgevingsgericht werken
- Mogelijkheden voor anders ontwikkelen, beheren en onderhouden
- Digitale transformatie, onze opgaven en onze taak- en rolopvatting grijpen op elkaar in.

Als samenleving en organisatie 'wonen', recreëren en werken wij zowel in een fysieke als digitale wereld. De invloed van digitale technologie is tot in de haarvaten van de samenleving merkbaar en fysieke werkelijkheid en digitale werkelijkheid gaan hand in hand. Sociale media zijn meer en meer een belangrijk informatie- en interactiebron, besturingen voor systemen in onze huizen en vervoersmiddelen zijn meer en meer computer en sensorgestuurd, logistiek vervoer kan niet zonder 'digitale navigatie en sturing'. Dienstverlenende instellingen als banken en verzekeringen zijn steeds meer 'digitaal tenzij', logistieke ketens met robotbesturing i.c.m. menselijk inzet zijn grote lopende ontwikkelingen.

Kortom: de digitale transformatie is gaande en heeft impact. Ook voor ons waterschap. Een grote opgave die in alle facetten van onze bedrijfsvoering merkbaar is. Deze staat naast opgaven als duurzaamheid, biodiversiteit en omgevingsgericht werken. De digitale technologie geeft tegelijk ook mogelijkheden om deze opgaven in te vullen, als we daar bewust voor kiezen en investeren. Zo grijpen deze opgaven op elkaar in.

De digitale strategie schetst langs welke hoofdlijnen Waterschap Zuiderzeeland zich digitaal verder ontwikkelt. Deze strategie volgt de doelen en strategie die Zuiderzeeland schetst in het waterbeheerprogramma (met onderliggende deelonderwerpen), het collegeprogramma en lopende interne ontwikkeltrajecten. Daarbij rekening houdend met de landelijke ontwikkelingen, zowel technologisch als bestuurlijk in de bredere omgevingscontext.

Deze strategie schetst de (relevante) context waarop wij ons nu baseren en daarna de doelstellingen en strategie op hoofdlijnen. Deze worden aangevuld met een aantal uitvoeringskaders die kaderstellend zijn tijdens de uitvoering van deze strategie.

CONTEXT

Het algemeen bestuur heeft een kaderstellende en controlerende rol rondom onze taakuitvoering. Voor deze taakuitvoering is informatievoorziening van cruciaal belang. De digitale strategie geeft kaders voor de ontwikkeling van die informatievoorziening.

Hier schetsen we de context van de digitale strategie. Allereerst reflecteren we op de afgelopen periode. Daarna belichten we de relevante omgevingscontext waarbinnen deze digitale strategie wordt geformuleerd.

REFLECTIE

Informatiestrategie 2020-2025

In de periode van 2020 tot 2025 is (vooral) gewerkt aan een stevig 'basis op orde traject' voor de informatiefunctie binnen Waterschap Zuiderzeeland. Met de bedoeling om daarmee:

1. meer diensten aan inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden ook digitaal aan te kunnen bieden;
2. robuuste dienstverlening te behalen door breed samen te werken met partners en leveranciers, met juiste balans tussen inzet van marktexpertise en landelijke samenwerking van waterschappen;
3. onze digitale rol te pakken, zoals o.a. bedoeld in de Omgevingswet, om de waterbelangen goed te borgen en in te passen voor een aantrekkelijke leef- en werkomgeving;
4. om informatie intern te gebruiken als onze waterschat die we slim inzetten om onze bestuurlijke ambities te realiseren. We werken voortdurend aan een solide en veilig informatie-entiteit en verkennen de mogelijkheden van datagedreven werken voor onze opgaven.

Veel van deze solide en veilige basis staat nu. Maar tegelijk vraagt dit voortdurende inspanning van ons waterschap om dit op orde houden. Juist in een geopolitieke context waarin digitale veiligheid, weerbaarheid en wendbaarheid steeds belangrijker wordt. Het goed functioneren van onze primaire processen en (breder) onze samenleving wordt steeds meer bepaald door het goed functioneren van verschillende vitale digitale processen. De fysieke en digitale wereld grijpen meer en meer op elkaar in en zijn met elkaar verbonden.

Op het gebied van digitale dienstverlening zijn belangrijke stappen gezet. Het aansluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (met enkele landelijke complicaties tijdens de route) en het opzetten van een klantvriendelijk digitaal kanaal is gelukt. Hier zal wel verdere ontwikkeling nodig zijn. Dit wordt mede gestuurd door landelijke digitaliseringstrajecten van de Nederlandse Digitale Overheid. De digitale toegankelijkheid van onze websites en diensten is ook verbeterd. Er wordt waterschapsinformatie digitaal openbaar beschikbaar gesteld, waar mogelijk en nodig. Tot slot heeft Zuiderzeeland een goede basis gelegd om datagedreven te kunnen werken. Er zijn enkele kansrijke toepassingen gerealiseerd.

OMGEVINGSCONTEXT

Ons waterschap richt zich op de realisatie van haar wettelijke taak en stelt daarvoor beleid en plannen op. We gebruiken daarvoor altijd een bepaalde omgevingscontext. Het is goed om deze context expliciet te maken. Juist als deze context sterk aan verandering onderhevig is, is het goed om terug te gaan naar de context waarin beleid en plannen tot stand gekomen zijn. In deze paragraaf worden daarom een aantal relevante omgevingsaspecten benoemd die bepalend zijn voor de digitale strategie.

De maakbaarheid is niet meer vanzelfsprekend

De grenzen van het gebruik van de aarde komen in zicht. Om Nederland leefbaar te houden moeten we blijven investeren en vernieuwen in het watersysteem. Technologie maakt veel mogelijk, maar is niet de oplossing voor alle vraagstukken. In toenemende mate speelt de vraag of we uitdagingen blijven aanpakken met technische oplossingen. Of dat we meer mee moeten

bewegen met de natuur. Ons waterschap richt zich op het beheer van de fysieke wereld van het watersysteem, en maakt daarbij toenemend gebruik van de 'digitale wereld van het watersysteem'. Dit digitale ecosysteem is helpend, maar uiteindelijk is en blijft de fysieke wereld beperkt maakbaar. Digitale technologie is in die zin dus geen 'toermiddel voor maakbaarheid'. Digitale simulaties e.d. kunnen wel helpen bij het maken van optimale keuzes daarin.

De wereldorde wordt turbulenter en grimmiger

Zekerheden waar we de afgelopen 80 jaar aan gewend zijn, beginnen te verdwijnen. Nationaal ontstaat er spanning tussen 3 strategische prioriteiten: weerbaarheid, welvaart en waarden. Dit betekent dat we ons op een andere manier moeten oriënteren op de toekomst. Zijn we voldoende in staat om te anticiperen en onze kerntaken uit te kunnen blijven voeren? Deze veranderende wereldorde geldt ook voor de digitale wereld, en daarmee ook de strategische prioriteiten.

De tegenstellingen in de samenleving worden sterker

Het vertrouwen in de overheid daalt, standpunten ten aanzien van het waterwerk staan vaker tegen over elkaar. De omgeving vraagt om duidelijke onderbouwingen van onze afwegingen en besluiten. Dit vraagt om weerbare medewerkers met een professioneel weerwoord. En een transparante, open organisatie die uitlegt hoe zij werkt en tegelijkertijd haar medewerkers beschermt.

Technologische ontwikkelingen gaan snel en hebben impact

Als organisatie maken we steeds meer gebruik van digitale technologie en industriële innovaties. Banen gaan veranderen, nieuwe functies ontstaan en bestaande functies verdwijnen. Deze snelle ontwikkelingen bieden uitdagingen voor ons om in verbinding te blijven met onze omgeving. Technologische en digitale veiligheid vragen om aandacht om daarmee kwetsbaarheid te verminderen.

Uitdagingen op een steeds krappere wordende arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt wordt toenemend ingewikkeld. Het aandeel ouderen in bevolking neemt de komende decennia fors toe. Medewerkers stellen andere eisen aan het werk. Er is steeds meer vraag naar goed opgeleid personeel. Hoe blijf je competitief en aantrekkelijk in deze complexe arbeidsmarkt?

BESTUURLIJKE OMGEVING

Waterschap Zuiderzeeland voert haar primaire taak uit binnen een omgevingscontext die voortdurend in beweging is. Het Waterbeheerprogramma en het Bestuursprogramma stellen een aantal doelen waarmee we nu en in de toekomst het waterbeheer bestendig kunnen realiseren. Daarnaast zijn er landelijk bestuurlijk relevante kaders die (mede-)bepalend zijn voor de digitale strategie van Waterschap Zuiderzeeland.

Strategische doelen en prioriteiten van Zuiderzeeland

Het Waterbeheerprogramma en het bestuursprogramma beschrijven de strategische en tactische doelen van het waterschap en de accenten en prioriteiten van 2023 tot 2027. Vanuit de grondhouding van koers houden, verbinden en flexibiliteit worden een aantal kaders en uitgangspunten gedefinieerd, gevolgd door een aantal accenten (beleidsprioriteiten) waar Waterschap Zuiderzeeland aan werkt.

Ook het verder investeren in de digitale transformatie wordt betrokken bij het realiseren van de opgaven en beleidsprioriteiten. Vanuit dit kader beschrijft deze digitale strategie hoe digitale ontwikkeling bij kan dragen aan deze opgaven en beleidsprioriteiten.

Europees beleid en wetgeving

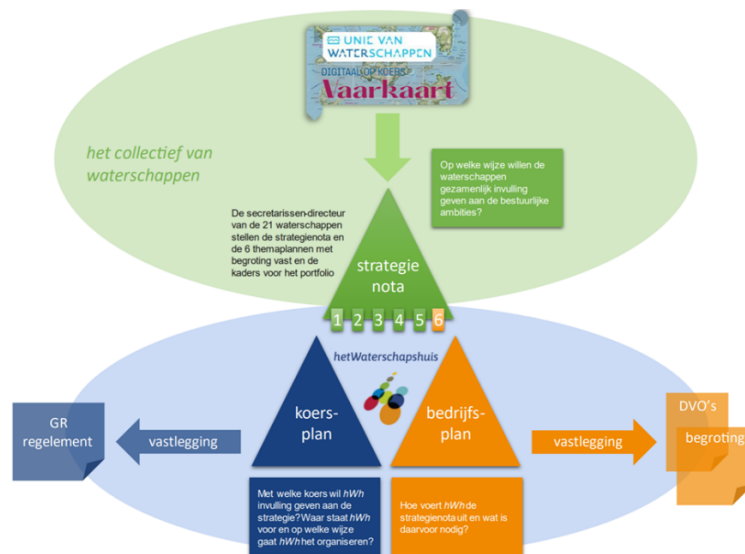
Ontwikkelingen in (Europees) beleid en wetgeving verhogen de druk op onze taakstelling. De Kaderrichtlijn Water en de EU Sustainable Development Goals hebben bijvoorbeeld al invloed op ons beleid en waterschapswerk. Digitale transformatie speelt een rol bij de implementatie van dit beleid. De EU ontwikkelt echter ook specifiek beleid voor digitale technologie, vaak geduid onder de (verzamel-)naam Europe's Digital Decade. De implementatie hiervan zal ook de komende jaren aanzienlijke inspanningen vergen.

Nederlandse Digitaliseringsstrategie en Cybersecuritystrategie

Deze strategieën benadrukken de samenwerking tussen overheden en bedrijven. Koepelorganisaties van de diverse overheden zijn betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van deze strategieën en zal via die weg zijn plek krijgen in de digitale uitvoeringsagenda en prioriteiten van de waterschappen en het Waterschapshuis. Belangrijk thema's zijn hier digitale overheidsdienstverlening, digitale weerbaarheid en soevereiniteit en de stimuleren van digitale kunde en vaardigheden en van overheden en burgers.

UvW Vaarkaat Digitaal op Koers en brede samenwerking met het Waterschapshuis

De Vaarkaat biedt een bestuurlijke visie op de digitale transformatie van de 21 waterschappen. Het document benadrukt de noodzaak van een fundamentele verandering in organisaties en processen om digitale innovaties optimaal te benutten. Het spreekt de ambitie uit om als waterschappen hier in 2029 klaar voor te zijn.

Bovenstaande figuur geeft de samenhang weer tussen de UvW Vaarkaat en kader stellende documenten rondom hWh die samen de opdracht, besturing en inrichting van de Gemeenschappelijke Regeling het Waterschapshuis beschrijven.

Voor alle waterschappen is breed samenwerken met het Waterschapshuis een belangrijk kader. Om deze samenwerking te benutten dient ieder waterschap ook intern hun digitale agenda af te stemmen op de landelijke agenda, prioriteiten en ambities. Deze digitale strategie neemt dit dan ook mee als bestuurlijk kader.

TECHNOLOGISCHE OMGEVING

In de huidige digitale wereld spelen diverse technologische trends die zowel kansen als uitdagingen bieden. Deze trends zijn belangrijk bij het vormgeven van een digitale strategie.

Invloed van "Big Tech" op Europa en lokale overheden

Vanuit geopolitiek standpunt bekeken bevindt Europa zich in een kwetsbare positie door de afhankelijkheid van Amerikaanse en Chinese technologieën. De invloed van Big Tech op de Europese markt is groot, met risico's voor de autonomie en veiligheid van Europese digitale infrastructuur. Ook bij de Nederlandse overheden speelt de mate van digitale soevereiniteit een steeds grotere rol bij bestuurlijke keuzes. Het gesprek hierover zal komende jaren verdergaan, ook bij de lokale overheid, en dat heeft zijn invloed op strategische keuzes die ook de waterschappen maken t.a.v. digitale weerbaarheid en soevereiniteit.

AI-imperatieven en -risico's

Organisaties worden gedwongen zichzelf te beschermen tegen de risico's en uitdagingen die gepaard gaan met AI. Een belangrijke trend is **agentische AI**, waarbij autonome AI-systemen zelfstandig plannen en acties ondernemen om door gebruikers gestelde doelen te bereiken. Dit vertaalt zich bijvoorbeeld naar een 'virtueel personeelsbestand' dat het werk van mensen en

traditionele applicaties ondersteunt en uitbreidt. Echter, het vereist ook een robuust vangnet en toets om ervoor te zorgen dat deze systemen aansluiten bij de bedoelingen van aanbieders en gebruikers. Als deze trend doorzet vraagt dat om nieuw soort kadering, besturing en beveiliging. En daarnaast verschuiven rollen, verantwoordelijkheden en functies van medewerkers en organisaties.

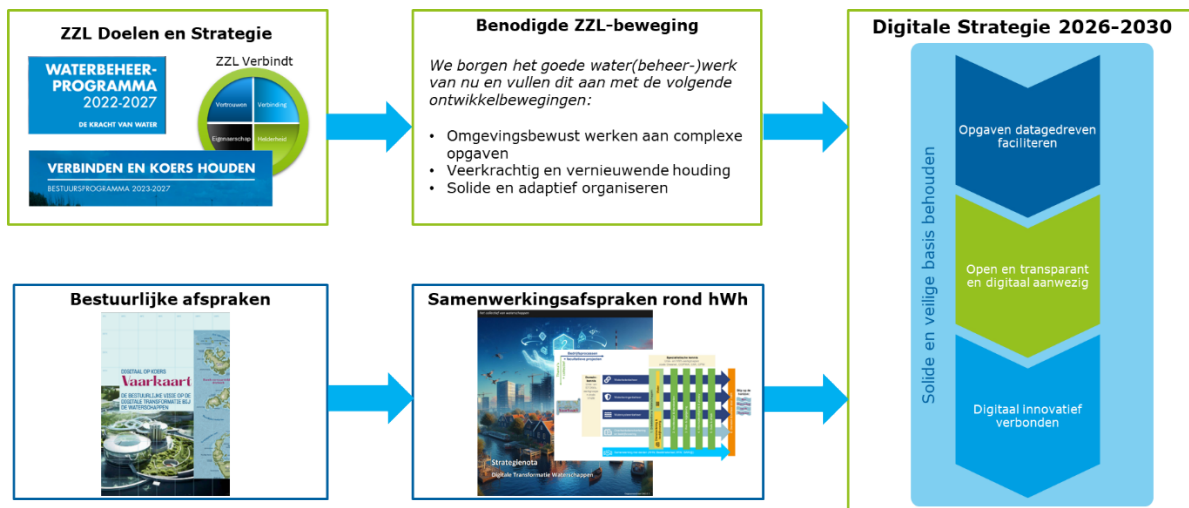
Nieuwe grenzen van computing

Er zijn trends die de grenzen van computer en rekenkracht omvangrijk verleggen. Dat vraagt alertheid van organisaties om tijdig hun inzet van hun rekenkracht te heroverwegen. Enkele voorbeelden:

- *Quantum computing* ontwikkelt zich snel. Traditionele beveiligingsmethoden zullen niet volstaan zodra deze technologie doorbreekt. Post-quantum cryptografie (PQC) biedt bescherming, maar vereist aanpassingen in prestaties en applicaties.
- *Onzichtbare intelligentie* integreert technologie onopvallend in de omgeving, wat zorgt voor intuïtieve ervaringen en efficiëntie. Wel moeten privacy en transparantie gewaarborgd worden.
- *Energiezuinig computergebruik* richt zich op duurzaamheid via efficiëntere ontwerpen, algoritmen en hernieuwbare energie. Dit verlaagt de ecologische voetafdruk, maar vraagt om nieuwe hardware, vaardigheden en investeringen.
- *Synergie tussen mens en machine* verbindt de fysieke en digitale wereld. Ruimtelijk computergebruik (zoals AR/VR) biedt nieuwe soorten ervaringen, maar kent uitdagingen zoals dure apparatuur en complexe interfaces.

DIGITALE KOERS: BESTENDIG EN PROACTIEF

Waterschap Zuiderzeeland wil de schat aan waterinformatie steeds breder inzetten bij de realisatie van haar opgaven. Het bestuursprogramma beschrijft als kader dat de opgaven als klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulair gebruik van grondstoffen meer en meer onderdeel zijn van onze kerntaken. De concrete uitwerkingen daarvan in onze taken voor waterveiligheid, voldoende, gezond en schoon water zijn zeer divers. En het vraagt hoe dan ook in ons werk een veerkrachtig en vernieuwende houding. Vanuit een open, omgevingsbewuste instelling. Tot slot streeft ons waterschap onverminderd naar een solide taakuitvoering. Daarom moeten we in staat zijn om ons aan te passen aan de voortdurend veranderende context, waarin we die taak uitvoeren.

Ons waterschap kiest om **bestendig en proactief** de digitaliseringsmogelijkheden in te zetten in ons werk. Ons waterschap zet daarmee de ingezette koers van de informatiestrategie 2020-2025 door. Deze digitale strategie 2026-2030 ondersteunt de breder benodigde ontwikkelbeweging van ZZZ.

We blijven werken vanuit een **solide en veilige basis** met een volwassenheid die past bij de vitale functie die het waterschap vervult, zoals bedoeld in wet- en regelgeving. Juist in een context waarin digitale dreiging toeneemt. Terwijl we tegelijk steeds afhankelijker zijn van digitale technologie.

Vanuit daar focust ons waterschap zich komende jaren op het verder brengen van onze digitale opgave met de volgende ontwikkeldoelstellingen:

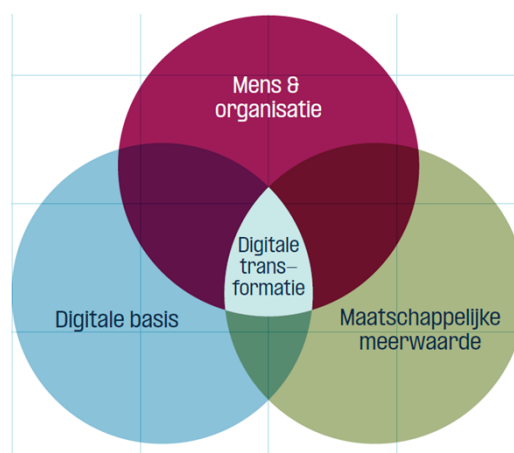
- We zetten vanaf 2030 **datagedreven werken organisatiebreed** in voor het solide en adaptief organiseren van onze taken en het werken aan onze opgaven. Omdat we daarmee onze waterbeheertaak en opgaven als duurzaamheid, energieneutraliteit en biodiversiteit adequaat kunnen ondersteunen;
- We stellen vanaf 2029 **bewust actief** onze digitale diensten en informatie **openbaar**, omdat we in verbinding met de omgeving onze taak betrouwbaar en transparant willen uitvoeren. Want daarmee ontstaat interactie, verrijken we onze waterkennis met het inzicht van anderen en ondersteunen we radicale transparantie over ons werk-in-uitvoering;
- We **adopter** digitale innovatie, in verbinding met de **landelijke agenda**, omdat we daarmee de wendbaarheid en weerbaarheid van onze taakuitvoering bevorderen. Deze organisatieflexibiliteit is nodig als we kijken naar het complexere waterbeheerwerk van de toekomst.

STRATEGIE

De digitale koers wordt ingezet langs de ontwikkeldoelstellingen zoals eerder geschetst. Voor de realisatie wordt per doelstelling enkele beoogde resultaten geschetst in de planningshorizon. Daarnaast zal de realisatie plaatsvinden vanuit een aantal uitvoeringskaders.

STRATEGIE VOOR REALISATIE

Om digitale technologie en innovatie succesvol toe te passen in de organisatie is een balans nodig tussen de maatschappelijke meerwaarde, een digitale basis waarmee we die meerwaarde creëren en de organisatie en medewerkers die met hulp van die basis die meerwaarde realiseren. In de bestuurlijke visie Vaarkaat Digitaal op Koers wordt dit via het onderstaande figuur gevisualiseerd.

Vanuit de informatiestrategie 2021-2025 is veel werk verzet om een voldoende digitale basis neer te zetten. Voor het behouden van de digitale basis is zowel aandacht voor het bestaande als nieuwe ontwikkelingen essentieel.

Een belangrijke nieuwe norm voor ons waterschap is de invoering van nieuwe EU-richtlijn (NIS2) die geïmplementeerd wordt via de Nederlandse Cyberbeveiligingswet. Deze stelt vanaf de invoering (naar verwachting) vanaf 2026 nieuwe, strengere normen aan het waterschap als vitale sector. Komende jaren implementeren we de daarvoor benodigde aanvullende technische en organisatorische maatregelen. Om daarna het aantoonbaar voldoen aan de normen te bewaken en zaken continue te verbeteren. Zo houden we vast aan het juiste volwassenheidsniveau, ook als de normen en eisen waarmee dat getoetst wordt uitbreiden.

Om deze digitale basis breder in te zetten voor meer maatschappelijke meerwaarde, zijn twee zaken van belang:

- Digitale technologie en innovatie moeten bijdragen aan een gerichte bedoeling. Het dient om de doelen van de organisatie (maatschappelijke meerwaarde) te realiseren. Daarom wordt in deze strategie nadrukkelijk de verbinding gelegd met de opgaven en doelstellingen van ons waterschap. Tijdens de realisatie werken we deze verbinding concreet uit in de individuele projecten en maatregelen.
- Om die waarde te realiseren is investeren in mens en organisatie noodzakelijk. Daarom zijn de ontwikkelmaatregelen en middelen uit deze strategie gericht op het verbinden van vakmanschap en kennis van het waterwerk met kennis over datakwaliteit, analyse en het gebruik van modellen voor processen. Dit betekent het aantrekken en ontwikkelen van deze kennis in de organisatie. En werken aan een grondhouding om ons werk, waar nuttig en nodig, 'anders uit te voeren'. Zowel als het gaat om 'data bedrevenheid' als digitale 'openheid en transparantie' en 'innovatief denken'.

Per ontwikkeldoelstelling zijn er andere accenten te benoemen, daar wordt daar in de volgende paragrafen verder op in gegaan.

Opgaven datagedreven faciliteren

Voor het uitvoeren van ons werk worden veel systemen gebruikt, die ieder hun informatie en data produceren. Ook verzamelen we data met een uitgebreid meet- en monitoring programma in ons beheergebied. Tot slot zijn er veel externe databronnen beschikbaar die we raadplegen voor ons werk. Deze data willen we breder inzetten bij het uitvoeren van onze taken.

Door data te combineren en om te zetten in bruikbare feiten en modellen, ontstaan nieuwe mogelijkheden om:

- onze bedrijfsvoering en processen slimmer of anders uit te voeren
- het werken aan grote opgaven als duurzaamheid, klimaatadaptatie, energieneutraliteit en biodiversiteit in te kunnen bedden in onze taken.

Afgelopen jaren is gewerkt aan een technologische basis om datagedreven werken mogelijk te maken. Er zijn enkele werkende voorbeelden uitgewerkt.

Een voorbeeld waarin het datagedreven werken zowel onze taak als de duurzaamheidsopgave faciliteert is de energiestrategie. Daarin streven we naar duurzame optimalisatie van het energieverbruik van ons waterschap. Data-analyses en modellen helpen daar om zo duurzaam mogelijk onze gemalen en zuiveringen aan te sturen. Hier is een eerste start gemaakt, en dit krijgt zijn vervolg.

Maar ook voor de taken van waterveiligheid en schoon en gezuiverd water liggen kansen om data breder in te zetten voor onze taken. In de sector zijn voorbeelden van voorspelbaar onderhoud en beeldanalyse ontwikkeld die toepasbaar zijn binnen ons waterschap.

De technologische basis mag er dan zijn, het feitelijk werkend maken kan niet zonder een goede organisatorische basis. De ontwikkeling zal de komende jaren daarom niet (uitsluitend) gericht zijn op technologie, maar juist een organisatie die datagedreven werkt. Om te komen tot datagedreven oplossingen moet de water-vakkennis gecombineerd worden met bedrijfs- en data-analyse, data-hygiëne/kwaliteit en het inregelen van (reken- en AI-)modellen.

Na het leggen van een goede organisatorische basis worden toepassingen stap-voor-stap verbreedt voor de verschillende taken van het waterschap.

Open en transparant en digitaal aanwezig

Ons waterschap wil de dienstverlening naar inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden in digitale domein versterken. Afgelopen jaren zijn stappen gezet in de aansluiting bij het digitaal stelsel omgevingswet en de dienstverlening via het digitale loket. Daarnaast is de 'informatievijver' beschikbaar gesteld, waarin actief informatie en data wordt gedeeld voor belangstellenden. Komende jaren wordt deze lijn doorgezet. In de lijn met onder andere de Wet Open Overheid (WOO). Om omgevingsbewust werken te ondersteunen wordt actief informatie en data gedeeld. Bijvoorbeeld ter ondersteuning van participatietrajecten met andere overheden en belanghebbenden. Nu gebeurt dit vanuit een wettelijke basis of grootschalig omgevingsproces. Bijvoorbeeld in het kader van inzagelegging voor de waterschapsverordening en het HWBP-programma. Wij zien kansen om dit te verbreden naar andere trajecten van ons waterschapswerk.

Het actief delen als basishouding vraagt een aantal randvoorwaarden: organisatorisch, technologisch, informatieveiligheid en privacy. Een organisatie die transparant, en tegelijk ook veilig wil werken heeft dilemma's bij het actief openbaar maken. Dilemma's die vragen om gemotiveerde en uitlegbare keuzes. Als lerende organisatie zullen we daarom investeren in zowel deze organisatorische kennis als de technologie die actieve openbaarmaking ondersteunt. Daarvoor zijn interne instrumenten en procedures nodig die de kwaliteit van informatie borgen. En we maken gebruik van de bouwstenen en leerervaringen van de landelijke overheid (zoals overheid.nl en publieke dienstverlening op de kaart) en de bouwstenen van Het Waterschapshuis (zoals Gegevensknooppunt Water) en Informatiehuis Water (IHW).

Digitaal innovatief verbonden

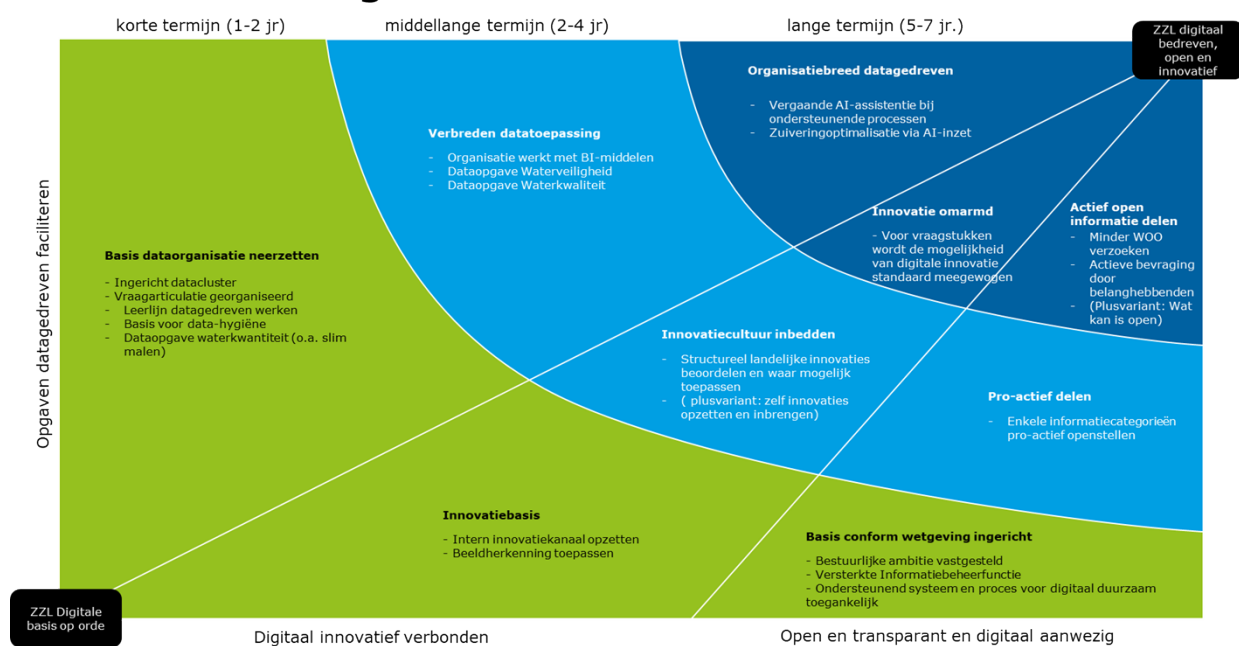
Er zijn diverse landelijke innovatie agenda's voor waterschappen via bijvoorbeeld de Stowa en Het Waterschapshuis. Vaak zijn deze ook samen met andere overheden opgezet, waarbij Rijkswaterstaat een belangrijke partner is.

Deze digitale innovaties bieden kansen om ons werk anders te doen. Landelijk is bijvoorbeeld gewerkt aan een (radar-)beeldanalyses (NL-veranderdetectie), mogelijkheden voor voorspellend onderhoud en experimenten met AI-assistentie (Artificiële Intelligentie) voor administratief en kenniswerk. Met de bedoeling om van zowel succesvolle als minder geslaagde innovaties te leren, kansen te spotten en de juiste randvoorwaarden te verkennen. Naast enkele succesvolle technologische toepassingen is het UvW AI-kompas van de waterschappen een voorbeeld waarin geleerde randvoorwaarden een plek krijgen.

Daarnaast spelen ook vraagstukken op het vlak van digitale weerbaarheid. Zijn er andere oplospaden mogelijk als we te afhankelijk worden van enkele grote IT-organisaties? Zeker in een toenemend onrustige geopolitieke context? Hoe pakt dat dan in de praktijk uit in onze taakuitvoering en welke risico's en kosten brengt dit met zich mee? Zo krijgt een groot EU/NL-thema de kans om nader onderzocht te worden in een experimentele setting. Om zo te leren van de praktijk als optredende risico's vragen om grootschalige maatregelen en omschakelingen.

Het concreet werken en leren aan digitale innovaties stimuleert het 'anders (na)denken' over ons werk. Ons waterschap verbindt zich met deze digitale strategie meer met de landelijke innovatie-agenda. Wij willen inzetten op het actief onderzoeken en toepassen van nieuwe innovaties, en dus daarin minder afwachtend zijn.

Digitale Horizon 2026-2030

UITVOERINGSKADER

Om de digitale ontwikkelingen bij te houden, moeten we de juiste keuzes maken. Het is niet onze ambitie om zelf voorloper te zijn in alle nieuwe ontwikkelingen. Daarvoor is onze uitgangspositie beperkend. Ook door de omvang van de digitaliseringsopgave. We hanteren daarom het motto van 'breed samenwerken'. Waarbij we met de juiste samenwerkingspartners en marktpartijen nieuwe ontwikkelingen volgen.

We nemen wel op enkele onderwerpen het voortouw. Omdat we bij breed samenwerken geloven in ontwikkelen met 'gelijkgestemden'. Waarin wij elkaars kwaliteiten gebruiken. Op sommige onderwerpen investeren en leveren we zelf. Andere ontwikkelingen halen we binnen via anderen.

Bij de realisatie van nieuwe informatievoorzieningsoplossingen hanteren wij onderstaande uitgangspunten:

Betrouwbaar en haalbaar

Wij realiseren onze bestuurlijke ambities door informatietechnologie voor wet- en regelgeving slim te gebruiken met inachtneming van haalbaarheid: de juiste balans tussen de beoogde waarde, kosten en risico's.

Als een betrouwbare overheid voldoen wij aan wet- en regelgeving. Als we keuzes maken rondom kwaliteit, kosten en doorlooptijd, gebruiken we dat als richtsnoer. Tegelijk liggen de bedoelingen van wet- en regelgeving vaak in het verlengde van onze bestuurlijke ambities. Daarom willen we slim gebruikmaken van technologie. Bijvoorbeeld bij het invoeren van digitale loketfuncties. Daar zijn al meerdere overheidsbouwstenen voor beschikbaar. Die zetten we breder in als dat bijdraagt aan de realisatie van onze bestuurlijke ambities.

Vernieuwend en wendbaar

Wij kiezen voor 'vernieuwende oplossingen' voor ons waterschap, als deze zich bewezen hebben.

Bij vernieuwende oplossingen denken we aan moderne oplossingen die voor ons waterschap nieuw zijn. Maar die niet nieuw zijn 'voor de markt'. Een voorwaarde is dat de oplossing zich bij in of bij overheden en/of het bedrijfsleven bewezen heeft. Onze uitgangspositie laat niet toe dat wij (grootschalige) oplossingen als eerste 'uitproberen'. We willen zeker innoveren en ontdekken, omdat we geloven dat dat bijdraagt aan onze wendbaarheid, maar dan met toepassingen die passen bij onze schaal en kerncompetenties. Bij voorkeur doen wij dat in samenwerking met andere, gelijkgestemde waterschappen en in afstemming met Het Waterschapshuis.

Realistisch en in samenhang

Wij ontwerpen onze voorzieningen in samenhang met onze bedrijfsstrategie. We stimuleren hergebruik en we gebruiken bijvoorbeeld marktconsultaties voor het toetsen van de realistische vraag. We streven naar een overzichtelijke scope. Daarvoor gebruiken wij bij realisatie van oplossingen slimme fasering. Om zo stap-voor-stap in overzichtelijke delen op te leveren en door te ontwikkelen.

Zorgen voorzieningen voor oplossingen op een manier die past bij onze doelstellingen? Dan leveren ze ons toegevoegde waarde. Ontwerpen in samenhang betekent bijvoorbeeld dat we onze duurzaamheidsdoelstellingen vertalen naar concrete eisen voor IT-oplossingen en procesinrichting. Want zo wordt een organisatiedoel de dagelijkse praktijk. We toetsen deze

eisen en vraag met de markt. Zo voorkomen we dat er onrealistische vragen ontstaan. We reduceren zo de complexiteit van projecten. We kiezen daarom voor een stap-voor-stap ontwikkeling, die bij iedere stap concrete en bruikbare resultaten geeft.

Doelmatig en risicobewust

Met een realisatieplan sturen, prioriteren en rapporteren wij. Met focus op doelen en benodigde resultaten. Dit is een continue activiteit tijdens de uitvoering van de informatiestrategie.

Ons realisatieplan vertaalt doelen naar benodigde resultaten. En omschrijft concrete projecten en producten om deze doelen te realiseren. We zijn ons ervan bewust dat niet alles slaagt binnen deze projecten. Projecten kennen hun risico's en die onderkennen en monitoren wij. We vertalen die naar impact op minimaal benodigd resultaat binnen de gegeven doelstelling. Zo maken we de juiste keuzes bij projectrealisatie binnen de budgetten die we hiervoor beschikbaar stellen.

Betrouwbaar en veilig

Bij het inzetten van oplossingen willen we bedrijfscontinuïteit, vertrouwelijkheid en privacy waarborgen. De integriteit van onze gegevens verdient continue aandacht.

Wij stellen niet-functionele eisen rondom privacy en veiligheid aan systemen en organisaties die deze taakuitvoering invullen. Zo voeren we onze taken betrouwbaar en veilig uit. Dat doen we vooraf bij het aanpassen of vernieuwen van systemen of processen. Dit heet 'privacy & security by design and by default'.

Uitlegbaar en transparant

Bij het inzetten van oplossingen, systemen en algoritmen verwachten we dat geautomatiseerde uitkomsten transparant en uitlegbaar zijn. We zien dit als randvoorwaarde voor het vertrouwen van inwoners, ondernemers en belanghebbenden in onze taakuitvoering.

Wordt automatisering complexer en worden analyses niet te doorgronden of niet verklaarbaar? Dan schaadt dat het vertrouwen in ons werk als overheid. Daarom is het belangrijk dat we onze besluiten en ons handelen uitlegbaar en transparant houden. Ongeacht hoever onze bedrijfsvoering zich ontwikkelt met nieuwe oplossingen, systemen en algoritmen. We stellen daarom deze grenzen aan het soort technologie en algoritmen dat we inzetten.

Ethisch verantwoord handelend

Bij het inzetten van oplossingen, systemen en algoritmen verwachten we dat we ethisch verantwoord handelen. Ethisch handelen is impliciet aan onze overheidstaak en altijd onderdeel van ons werk. Door de inzet van geavanceerde algoritmen en data is echter het gesprek, hanteren en onderhouden van expliciete ethische kaders extra belangrijk.

Ethiek moet daarom integreren in het ontwerpen van technologie, zodat ethisch handelen met de systemen verweven raakt. Komende jaren werkt ons waterschap daarom aan het ontwikkelen, integreren en handelen naar dit expliciet geformuleerde ethisch kader. Uiteindelijk

leidt dit tot niet-functionele eisen rondom ethiek aan systemen en de organisaties die gegevens namens ons verwerken. Zo voeren we onze taken ethisch verantwoord uit. Dat doen we vooraf bij het aanpassen of vernieuwen van systemen of processen.